T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 761
KARAR NO : 2018 / 6
KARAR TR : 29.1.2018

ÖZET: Davacıya ait taşınmazın, kısmi kamulaştırma nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından bahisle, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında kamulaştırılması veya taşınmazdaki değer kaybı ve diğer zararlar karşılığı için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL'nin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. B.
Vekilleri : Av. E.K.
Davalı : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde, Şanlıurfa İli, Birecik İlçesi Keskince Köyü, 798 parsel no.lu taşınmazın müvekkiline ait olduğunu; söz konusu taşınmazın bir kısmının Birecik Barajı ve HES nedeniyle davalı idarece kamulaştırıldığını, kamulaştırmadan arta kalan kısmın 2.217,24 m2 olduğunu; bu kısmın ziraat yapılamayacak kadar küçük ölçekte bulunduğunu; dava konusu ettikleri taşınmazın kısmen kamulaştırılması, kalan kısmın ise baraj gölü kıyısında olması nedeniyle, taşınmazın ulaşım yolunun kalmadığını, ekonomik değerinin düştüğünü, taşınmazdan ürün elde edilemez duruma gelindiğini; bu nedenle, kısmi kamulaştırma nedeniyle arta kalan kısmın kamulaştırılması veya taşınmazda meydana gelen değer kaybının davalı idareden talep etmek zorunluluğunun doğduğunu ifade ederek; anılan taşınmazda kısmi kamulaştırma nedeniyle arta kalan kısmın ekonomik değeri kalmadığından, ulaşım, hasılat, vs sebeplerden dolayı) kamulaştırmaya dahil edilmesi veya meydana gelen değer kaybı ve diğer zararlar nedeniyle 1.000.TL (mevzuat nedeniyle dava, talep ve diğer fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla) tazminatın el atma gününden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle 28.11.2014 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

BİRECİK ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 12.10.2015 gün ve E:2014/807, K:2015/618 sayı ile, "(…)

Dava kamulaştırmasız el atma nedeniyle tazminat isteminden ibarettir.

Dava, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12. maddesine dayanan baraj için yapılan kamulaştırma sonucu çevrenin sosyal, ekonomik ve yerleşme düzeninin bozulması nedeniyle, taşınmazdan ekonomik ve sosyal yönden yararlanma olanağı kalmadığı iddiasına dayanan taşınmaz bedelinin tahsili istemine ilişkindir.

Dosyada bulunan kanıt ve belgelerden: Dava konusu taşınmaza fiilen el atılmamakla birlikte, taşınmazın Fırat nehri mücavir alanında kaldığı anlaşılmıştır.

11.06.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6487 sayılı yasanın 21. maddesi ile Kamulaştırma Kanununun geçici 6. maddesinde yapılan değişiklik ile; "Uygulama imar planlarında umumi hizmetlere ve resmî kurumlara ayrılmak suretiyle veya ilgili kanunların uygulamasıyla tasarrufu kısıtlanan taşınmazlar hakkında, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununda öngörülen idari başvuru ve işlemler tamamlandıktan sonra idari yargıda dava açılabilir. Bu madde hükümleri karara bağlanmamış veya kararı kesinleşmemiş tüm davalara uygulanır." hükmü getirilmiştir.

Öte yandan Anayasa Mahkemesi'nin 25.09.2013 gün 2013/93 Esas, 2013/101 Karar sayılı ilamında da: "Kamulaştırmasız el atmadan söz edilebilmesi için taşınmaz zilyetliğinin idareye geçmesi ve taşınmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş olması gerektiği; imar kısıtlamalarında taşınmazın zilyetliğinin malikte kalmaya devam etmekte olup, yalnızca malikin tasarruf yetkisinin, ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maruz kaldığı, bu nedenle imar kısıtlamalarından kaynaklanan tazminat davalarının idari yargıda açılabileceği" kabul edilmiştir.

Tüm dosya kapsamı ve toplanan deliller itibariyle; dava konusu taşınmazın Fırat nehri kıyısı mücavir alanında kalmakla birlikte taşınmaza davalı idare tarafından fiilen el atılma gerçekleşmediğinden öte yandan kamulaştırmasız el atmadan kaynaklanan tazminat davasının idari yargıda açılması gerektiği kanaatiyle davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar vermek gerekmiş ve Türk Milleti adına karar vermeye yetkili Birecik Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından aşağıdaki şekilde hüküm tesis olunmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davanın yargı yolu caiz olmadığından usulden REDDİNE,…" karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez; Şanlıurfa İli, Birecik İlçesi, Keskince Köyü, Bozyer mevkiinde bulunan 798 parsel nolu taşınmazın ve üzerindeki çeşitli ağaçların kamulaştırma nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından, (Özelikle ulaşım yönünden) 2942 Sayılı Yasanın 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında taşınmaz ve ağaçlar için 1.000.TL (mevzuat nedeniyle dava, talep ve diğer fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla) tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalı idareden tahsili ile müvekkiline ödenmesine karar verilmesi istemiyle 12.2.2016 tarihinde idari yargı yerinde dava açmış; Şanlıurfa 1.İdare Mahkemesince, 2.3.2016 gün ve E:2016/163, K:2016/272 sayı ile, dava dilekçesinde noksanlıklar bulunduğundan bahisle, dava dilekçesinin 2577 sayılı yasanın 3. ve 15/1-d

maddeleri uyarınca reddine karar verildikten sonra, davacı vekili aynı istemlerle dilekçesini yenileyerek davasını açmıştır.

ŞANLIURFA 1.İDARE MAHKEMESİ: 15.5.2017 gün ve E:2016/344, K:2017/553 sayı ile, "(…)2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun "Kısmî Kamulaştırma" başlıklı 12 nci maddesinde, "(...)

Bir kısmı kamulaştırılan taşınmaz maldan artan kısmı yararlanmaya elverişli bir durumda değil ise, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda dava açılmayan hallerde mal sahibinin en geç kamulaştırma kararının tebliğinden itibaren otuz gün içinde yazılı başvurusu üzerine, bu kısmın da kamulaştırılması zorunludur.

(...)

Bu maddenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden;

1-Davacıya ait Şanlıurfa İli, Birecik İlçesi, Keskince Köyü, Bozyer mevkiinde bulunan 798 parsel sayılı taşınmazın ve üzerinde bulunan çeşitli ağaçların, kamulaştırma nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12 nci maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında, taşınmaz ve ağaçlar için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00 TL tutarındaki tazminatın ödenmesine hükmedilmesi istemiyle, ilk olarak Birecik Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde E:2014/807 sayılı dava dosyası ile dava açıldığı,

2-Anılan Mahkeme tarafından davanın; kamulaştırmasız el atmadan kaynaklanan tazminat davası olarak nitelendirilerek 12.10.2015 tarih ve K:2015/618 sayılı kararla görev yönünden reddedildiği,

3-Bu kararın temyiz edilmemek suretiyle 29.01.2016 tarihinde kesinleştiği,

4-18.02.2016 tarihinde Mahkememiz kayıtlarına giren dilekçe ile görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmü ve dosya münderecâtının birlikte değerlendirilmesinden;

Dava dilekçesinde belirtildiği gibi davacılın talebinin Birecik Baraj'ndan dolayı yapılan kamulaştırma sonrasında çevresindeki pek çok taşınmazın kamulaştırılması nedeniyle ekonomik değeri kalmayan dava konusu 798 parsel sayılı taşınmazın 2942 sayılı Kanun'un 12 nci maddesi kapsamında kamulaştırılması talebinden ibaret olduğu, nitekim Birecik Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi neticesinde bilirkişi olarak seçilen jeodezi ve fotoğrametri mühendisi tarafından düzenlenen 25.06.2015 tarihli raporda da dava konusu 798 nolu parselin 343 nolu parselin Birecik Barajı kamulaştırmasından sonra kalan miktarı olduğunun tespit edildiği, bu tespitin de davanın kamulaştırmasız el atmadan kaynaklı tazminat davası değil, 2942 sayılı Kanun'un 12 nci maddesi kapsamında, baraj kamulaştırmasından arta kalan ve ekonomik değeri kalmayan taşınmazın kamulaştırılmasına ilişkin bir dava olduğu hususunu teyit ettiği görülmektedir.

Bu durumda; 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12 nci maddesi kapsamında bulunan ve maddenin uygulanmasıyla çözüme kavuşturulacak uyuşmazlığın, anılan Kanun maddesinin son fıkrasının açık hükmü karşısında adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır

Açıklanan nedenlerle; 2577 sayılı Kanun'un 14. maddesinin 3/a bendi ve 15. maddesinin l/a bendi uyarınca davanın görev yönünden REDDİNE…" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Turgay Tuncay VARLI'nın katılımlarıyla yapılan 29.1.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacıya ait taşınmazın, kısmi kamulaştırma nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından bahisle, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında kamulaştırılması veya taşınmazdaki değer kaybı ve diğer zararlar karşılığı için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL'nin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun "Kısmen kamulaştırma" başlıklı 12.maddesinde; "Kısmen kamulaştırılan taşınmaz malın değeri;

a) Kamulaştırılmayan kısmın değerinde, kamulaştırma sebebiyle bir değişiklik olmadığı takdirde, o malın 11 inci maddede belirtilen esaslara göre takdir edilen bedelinden kamulaştırılan kısma düşen miktarıdır.

b) Kamulaştırma dışında kalan kısmın kıymetinde, kamulaştırma nedeniyle eksilme meydana geldiği takdirde; bu eksilen değer miktarı tespit edilerek, kamulaştırılan kısmın (a) bendinde belirtilen esaslar dairesinde tayin olunan kamulaştırma bedeline eksilen değerin eklenmesiyle bulunan miktardır.

c) Kamulaştırma dışında kalan kısmın bedelinde kamulaştırma nedeniyle artış meydana geldiği takdirde ise, artış miktarı tespit edilerek, kamulaştırılan kısmın (a) bendinde belirtilen esaslar dairesinde tayin edilen bedelinden artan değerin çıkarılmasıyla bulunan miktardır.

Şu kadar ki, (c) bendi gereğince yapılacak indirme, kamulaştırma bedelinin yüzde ellisinden fazla olamaz.

(b) ve (c) bentlerinde sözü edilen bedelin düşüş ve artış miktarları, 11 inci maddede belirtilen esaslara göre bedel takdiri suretiyle tespit olunur.

Kamulaştırma dışında kalan kısım, imar mevzuatına göre yararlanmaya elverişli olduğu takdirde; kesilen bina, ihata duvarı, kanalizasyon, su, elektrik, havagazı kanalları, makine gibi tesislerden mal sahiplerine kalacak olanlarının eski nitelikleri dairesinde kullanılabilecek duruma getirilebilmeleri için gereken gider ve bedel, belirlenerek kamulaştırma bedeline ilave olunur. Bu masraf ve bedeller (b) bendinde yazılı kıymet düşüklüğü miktarının belirlenmesinde gözönünde tutulmaz.

Bir kısmı kamulaştırılan taşınmaz maldan artan kısmı yararlanmaya elverişli bir durumda değil ise, kamulaştırma işlemine karşı idari yargıda dava açılmayan hallerde mal sahibinin en geç kamulaştırma kararının tebliğinden itibaren otuz gün içinde yazılı başvurusu üzerine, bu kısmın da kamulaştırılması zorunludur.

Baraj inşası için yapılan kamulaştırmalar sonunda kamulaştırma sahasına mücavir taşınmaz mallar, çevrenin sosyal, ekonomik veya yerleşme düzeninin bozulması, ekonomik veya sosyal yönden yararlanılmasının mümkün olmaması hallerinde, sahiplerinin yazılı başvurusu üzerine kamulaştırmaya tabi tutulur. Bu hususları düzenleyen yönetmelik, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca; İçişleri, Maliye, Bayındırlık, Tarım ve Orman, Köyişleri ve Kooperatifler bakanlıklarının görüşü de alınmak suretiyle hazırlanır. Bu yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulur ve Resmi Gazete'de yayımlanır. Bu suretle kamulaştırılan mücavir taşınmaz mallar hakkında 22 ve 23 üncü maddeler hükmü uygulanmaz. İdare, bu taşınmaz mallar üzerinde imar mevzuatı hükümlerini de gözönünde tutarak dilediği gibi tasarrufta bulunabilir ve gerektiğinde Hazineye bedelsiz olarak devredebilir.

Kısmen kamulaştırılan paylı mülkiyete konu taşınmaz mal, evvelce paydaşlar arasında fiilen bölünerek bir veya birkaç paydaşın tasarruf ve yararlanmasına bırakılmış ve yapılan kısmi kamulaştırma bu yerin tamamını veya bir kısmını kapsıyor ise, bu durumda kamulaştırmaya ilişkin işlemler sadece bu paydaş veya paydaşlar hakkında yürütülerek kamulaştırma bedeli payları oranında kendilerine ödenir. Pay veya paydaşların sadece bu kısım için dava hakları vardır. Taşınmaz malın kamulaştırılmayan kısmı üzerinde hakları kalmaz ve adları paydaşlar arasından çıkarılır. Kamulaştırılan bu yerler tapu sicilinde idare adına tescil olunur.

Bu maddenin uygulanmasından doğacak anlaşmazlıklar adli yargıda çözümlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; davanın, davacıya ait Şanlıurfa İli, Birecik İlçesi, Keskince Köyü, Bozyer mevkiinde bulunan 798 parsel sayılı taşınmazın ve üzerinde bulunan çeşitli ağaçların, kamulaştırma nedeniyle ekonomik değeri kalmadığından 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi gereğince mücavir alan kamulaştırması kapsamında kamulaştırılması veya taşınmazdaki değer kaybı ve diğer zararlar karşılığı için fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 1.000,00-TL'nin faiziyle birlikte tazmini istemiyle açıldığı; adli yargı yerinde yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucunda, bilirkişi olarak seçilen jeodezi ve fotogrametri mühendisi tarafından düzenlenen 25.06.2015 tarihli krokili raporda; dava konusu 798 nolu parselin, Birecik Barajı kamulaştırmasından sonra 343 nolu parselin kalan miktarı olduğu, 300 mt mutlak koruma bandı içinde kaldığı tespitine yer verildiği; dava dilekçesinde de, taşınmazın daha önce kısmi kamulaştırma gördüğünün ifade edildiği; açılan davada, 2942 sayılı Kanunun 12.maddesi kapsamında karar verilmesinin talep edildiği anlaşılmıştır.

Somut olay ve mevzuat hükmü birlikte irdelendiğinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 12. maddesi kapsamında bulunan ve maddenin uygulanmasıyla çözüme kavuşturulacak uyuşmazlığın, anılan Kanun maddesinin son fıkrasının açık hükmü karşısında adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Birecik Asliye Hukuk Mahkemesinin 12.10.2015 gün ve E:2014/807, K:2015/618 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Birecik Asliye Hukuk Mahkemesinin 12.10.2015 gün ve E:2014/807, K:2015/618 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 29.1.2018 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Şükrü	Mehmet	Ahmet Tevfik
NECİPOĞLU	BOZER	AKSU	ERGİNBAY

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Turgay Tuncay
ÖĞÜŞ	AYDIN	VARLI